

Nota Waarderen, Activeren en Afschrijven 2019

December 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Algemeen	3
1.1 Doelstelling.....	3
1.2 Activa – het wanneer en hoe.....	3
1.3 Inwerkingtreding.....	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Activa en activeren	5
2.1 Ondergrens activering.....	5
2.2 Aanvang kapitaallasten	5
2.3 Overig	6
3. Investeringsbeleid	7
3.1 Toerekenen van interne uren	7
3.2 Toerekenen van rente	7
3.3 Bijdragen van derden en overige onderwerpen	8
4. Afschrijvingsbeleid	9
4.1 Afschrijvingsmethode	9
4.2 Afschrijvingstermijnen	9
4.3 Componentenbenadering	10
4.4 Restwaarde	10
Bijlage 1 – Geraadpleegde bronnen	11
Bijlage 2 – Samenvatting afspraken	12
Bijlage 3 – Indeling vaste activa op de balans	13
Bijlage 4 – Afschrijvingstabel investeringen	14

Inleiding

Op grond van artikel 212 van de Gemeentewet stelt de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer vast. Dit heeft vorm gekregen in de "Financiële Verordening". Deze verordening is door de gemeenteraad op 26 juni 2017 vastgesteld.

In artikel 8 van deze verordening is bepaald dat het college bij elke nieuwe raadsperiode, in een (bijgestelde) nota "Waardering, activering en afschrijving" de regels voorstelt, die zij wil hanteren voor de waardering, activering en afschrijving van vaste activa.

Wij bieden u deze nota aan ter behandeling en vaststelling.

Deze nota behandelt in ieder geval:

- a. De afschrijvingstermijnen van investeringen in materiële en immateriële activa.
- b. De wijze van afschrijving.
- c. Een omschrijving van activa met meerjarig nut.
- d. Hoe om te gaan met bijdragen van derden en aanwending van reserves bij investeringen in activa met meerjarig nut.

Naast deze wettelijke bepalingen zijn de belangrijkste doelstellingen van het actualiseren van deze nota:

- Het verder verbeteren van de kwaliteit van het financieel beleid ten aanzien van de investeringen.
- Het (her-) formuleren van kaders en richtlijnen omtrent het activeren en afschrijven van duurzame kapitaalgoederen.
- Het verwerken van de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (in het vervolg het BBV) en de stellige uitspraken en aanbevelingen van de commissie BBV. Dit is de commissie die zorg draagt voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

Een samenvatting van de geraadpleegde bronnen nemen wij op in bijlage 1.

1. Algemeen

1.1 Doelstelling

In het BBV zijn dwingende richtlijnen opgenomen met betrekking tot de inrichtings-, presentatie- en waarderings-eisen van de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag. Daarnaast is bij het samenstellen van deze nota gebruik gemaakt van de door de commissie BBV uitgebrachte notities.

Van een investering is sprake als het gaat om een, meestal qua omvang wat grotere, uitgave waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Het gevolg van het doen van investeringen is het ontstaan van bezittingen, de zogenaamde vaste activa. In deze nota wordt ingegaan op de bepalingen uit het BBV. Tevens gaan we in op de overige voorschriften met betrekking tot het waarderen en afschrijven van vaste activa.

De nota activabeleid is voornamelijk bedoeld als instrument ten behoeve van de kader stellende rol van de raad. Het doel van deze nota is daarmee:

1. Informatie geven over de richtlijnen van het BBV over activabeleid.
2. Beleidsregels vast stellen over de wijze waarop wij vaste activa in onze administratie vastleggen en verantwoorden.

1.2 Activa – het wanneer en hoe

Deze nota geeft uitdrukking aan de bijzondere positie van investeringen in de gemeentelijke financiële huishouding. Een substantieel deel van de gemeentelijke middelen gaat naar investeringen om de beleidsuitvoering mogelijk te maken. Voorbeelden zijn culturele en sportvoorzieningen, scholen, wegen, rioleringen, maar ook investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering. Nadat de gemeenteraad heeft besloten een investeringskrediet te verlenen en de bijbehorende uitgaven te autoriseren, wordt een waardevol object toegevoegd aan het gemeentelijk bezit. De verwachting daarbij is dat het vele jaren zal meegaan. Dat laatste heeft zijn weerslag op de exploitatiebegroting en de balans. Hoewel de grootste uitgaven voor een investering gedaan worden vóór het moment van oplevering, worden deze in de exploitatiebegroting als lasten gespreid over de hele levensduur van het object. Een investeringsbesluit betekent dus een meerjarige financiële verplichting. De investering is op de balans een bezit met een bepaalde waarde.

Het activabeleid heeft daarmee grote invloed op onze jaarlijkse exploitatie, de vermogenspositie en de solvabiliteit en is een belangrijk onderdeel van het financiële beleid.

Deze nota biedt een instrument dat zorg draagt voor het eenduidig behandelen van gemeentelijke investeringen op het gebied van waardering en afschrijving, en bevat uniforme regels voor:

- waardering van activa
- methode van afschrijven
- berekening van kapitaallasten

Op deze manier realiseren we een duidelijk activabeleid en een verbeterd inzicht in de financiële positie en de resultaten van de gemeente. Een eenmaal gekozen benadering mag niet zonder meer gewijzigd worden (bestendige gedragslijn. Afwijking is alleen toegestaan indien er expliciete besluitvorming van de raad aan ten grondslag ligt.

Indeling balans

De indeling van de vaste activa moet volgens het BBV verplicht in de (toelichting op de) balans worden opgenomen. Zie bijlage 3 voor onze indeling van de vaste activa.

Afsluiten kredieten

Kredieten sluiten wij één keer per jaar af bij de jaarrekening.

Onderhoud of investering

Uitgaven met betrekking tot een bestaand object kunnen worden aangeduid als investering, wanneer:

- deze leiden tot een significante kwaliteitsverbetering en/of;
- leiden tot een levensduurverlenging en/of;
- aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving.

Klein en groot onderhoud houdt of brengt een object in goede oorspronkelijke staat. Dit onderhoud is dus niet van invloed op de gebruiksduur van het object en mag daarom activeren wij het niet. Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden, wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud.

Wij dragen zorg voor en waarborgen een adequaat onderhoudsniveau van de gebouwen waarvoor de gemeente een (financiële) verantwoordelijkheid heeft. Minimaal om de vijf jaar wordt de staat van onderhoud van de gebouwen geïventariseerd en vertaald naar het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP). Wij hebben een onderhoudsvoorziening gevormd waarvan wij het groot onderhoud ten laste brengen. Zodoende verdelen wij de kosten van het groot onderhoud gelijkmatig over meerdere begrotingsjaren.

1.3 Inwerkingtreding

Deze nota geldt vanaf 1 januari 2020. Eenmaal in de vier jaar beoordelen wij deze op toepasbaarheid en actualiteit. Indien wet- en regelgeving of omstandigheden dit vereist actualiseren wij deze nota eerder.

1.4 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken gaan we nader in op de uitgangspunten die wij hanteren ten aanzien van investeringen. Hierbij komen de volgende aspecten aan de orde:

- criteria voor activa
- indeling van vaste activa
- de toerekening van kosten en baten aan activa
- afschrijving van activa

In deze nota geven wij belangrijke afspraken weer in omkaderde tekstvakken. In de daaraan voorafgaande teksten onderbouwen wij de desbetreffende afspraak.

In deze nota geven wij afspraken weer in de omkaderde tekstvakken. In de daaraan voorafgaande teksten onderbouwen wij de desbetreffende afspraak.

Een samenvatting van de afspraken nemen wij op in bijlage 2.

2. Activa en activeren

Voor het realiseren van bepaalde doelen zijn soms investeringen noodzakelijk. Algemeen gesteld kan worden dat van een investering sprake is als het gaat om een uitgave boven een bepaalde omvang waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

Als gevolg van het doen van investeringen ontstaan meerjarige bezittingen, ofwel vaste activa. De waarde van deze bezittingen wordt bepaald (waardering) en op de balans van de gemeente verantwoord (activering). De vaste activa (geactiveerde investeringen) vormen daarmee een onderdeel van het eigen vermogen van de gemeente. Op de investeringen schrijven wij af, met uitzondering van gronden. Deze afschrijvingen worden als last in de exploitatie verantwoord.

De beleidsregels voor waardering en afschrijving bewegen zich binnen de contouren die in het BBV zijn vastgelegd. Het BBV stelt dat op vaste activa met een beperkte gebruiksduur dient te worden afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De volgende criteria zijn van toepassing:

- Op slijtende vaste activa moet worden afgeschreven.
- De methode van afschrijving moet stelselmatig zijn (dus niet jaarlijks wijzigen).
- De verwachte levensduur bepaalt de afschrijvingstermijn.

Overigens is een belangrijk aandachtspunt bij investeringsbeslissingen, de toekomstige exploitatielasten die ermee samenhangen. Met name relevant zijn de financiële consequenties voor het toekomstig onderhoud en beheer, en de gevolgen voor de meerjarenbegroting. Op het moment van de investeringsbeslissing moet in de begroting al rekening worden gehouden met de benodigde structurele budgetruimte.

2.1 Ondergrens activering

Investeringen met een geringe omvang activeren wij om praktische redenen niet, maar brengen wij in één keer ten laste van de exploitatie. De praktische redenen bestaan onder meer uit:

- Activering brengt extra werkzaamheden met zich mee.
- Activering draagt niet bij aan het inzicht in de vermogenspositie van de gemeente.
- Toename van het aantal boekingen en lange investeringslijsten die niet bijdragen aan de leesbaarheid van verslagleggingstukken.

Activeringsgrens van investeringen

De grens van het activeren van investeringen stellen wij op € 15.000. Wanneer een investering het bedrag van € 15.000 overstijgt, activeren wij deze op de balans. Investeringen met een lagere aanschafwaarde activeren wij niet, deze brengen wij in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie.

Wanneer er goede redenen zijn om af te wijken van het grensbedrag, zal dit in een raadsvoorstel worden toegelicht.

Afspraak 1:

Wij hanteren een ondergrens bij het activeren van investeringen van € 15.000.

2.2 Aanvang kapitaallasten

Om extra administratieve lasten zoveel mogelijk te voorkomen wordt gestart met afschrijven op 1 januari van het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het activum gereed komt of verworven is.

Afspraak 2:

De afschrijving start op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het activum in gebruik genomen/ verworven is.

2.3 Overig

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Het BBV stelt ten aanzien van deze categorie een aantal specifieke regels. Bijdragen aan activa in eigendom van derden activeren wij indien aan al van de volgende eisen wordt voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde partij heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren.
- De bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde partij in gebreke blijft, of de gemeente anderszins recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Over het algemeen geldt echter dat activering van bijdragen in eigendom van derden niet bijdraagt aan een juist inzicht in de vermogenspositie. Dat is bijvoorbeeld het geval indien de gemeente zelf geen baten ondervindt van de investering, zolang de derde zich aan de overeenkomst houdt, en er ook niet economisch over kan beschikken.

Afspraak 3:

Wij activeren geen activa in eigendom van derden.

3. Investeringsbeleid

In dit hoofdstuk gaan wij in op de toerekening van kosten en baten aan investeringen, waarbij onder andere (voorbereidings-) uren van eigen personeel en externe voorbereidingskosten aandachtspunten zijn. In het BBV zijn bepalingen opgenomen over de toerekening van uitgaven en inkomsten aan investeringen, in dit hoofdstuk gaan wij in op enkele aspecten die hiermee samenhangen.

3.1 Toerekenen van interne uren

De kosten van de ambtelijke inspanningen (uren) voor voorbereiding en toezicht, uitgezonderd de taakstellende uren, worden als kosten van de gewone bedrijfsvoering aangemerkt. Deze kosten ramen wij in de exploitatiebegroting. Het BBV staat ons toe een redelijk deel van de indirecte kosten en rente in de vervaardigingsprijs op te nemen.

Taakstellende uren

Bij de voorbereiding en uitvoering van investeringen en grondexploitaties zetten wij interne uren in. Deze benodigde interne uren zijn onderdeel van de ramingen van de voorgenomen investeringen. Er drukken daardoor minder lasten op de exploitatiebegroting. Voorwaarde hierbij is wel dat er continuïteit van projecten is.

Alleen de kosten van de direct producerende afdelingen nemen wij hierbij in aanmerking. De personele kosten berekenen wij aan de hand van een standaard uurtarief, inclusief een opslag voor overhead. De werkelijke toerekening aan het project vindt plaats op basis van de persoonlijke urenregistratie.

Afspraak 4:

Ambtelijke kosten die deel uitmaken van het investeringsvoorstel activeren wij op basis van de verantwoording in het urenregistratiesysteem.

Rente

Afgezien van de ambtelijke kosten rekenen we geen kosten toe aan investeringen. Dit betekent dat wij de rentelasten van lopende investeringen niet ten laste van het investeringsbudget, maar ten laste van de exploitatiebegroting, brengen.

Afspraak 5:

Rentelasten van lopende investeringen komen ten laste van de exploitatie.

3.2 Toerekenen van rente

Jaarlijks bepalen wij in de begrotingswijzigingen het rentepercentage dat wij in de begroting hanteren als onderdeel van de kapitaallasten. Dit noemen wij het rente omslagpercentage. Dit omslagpercentage berekenen wij op basis van de verwachte werkelijke rentelasten en –baten, en de bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen. Hierbij houden wij rekening met de marktrente. Het bij de begroting vastgestelde omslagpercentage is ook van toepassing op de jaarrekening.

De rente berekenen wij over de boekwaarde aan het begin van het boekjaar.

Afspraak 6:

Jaarlijks stellen wij in de begrotingsrichtlijnen het rentepercentage vast. Dit doen wij op basis van de verwachte rentelasten en –baten, en de bespaarde rente, rekening houdend met de marktrente (rente omslagpercentage).

3.3 Bijdragen van derden en overige onderwerpen

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief brengen wij in mindering op de boekwaarde van dat actief. Deze methode staat bekend als de netto-methode. Reserves mogen niet in mindering op het actief worden gebracht.

Afspraak 7:

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief brengen wij in mindering op de boekwaarde daarvan.

Boekwinsten en -verliezen

Indien bij de vervanging van een actief een boekwinst of -verlies rest, dan verantwoorden wij deze in de exploitatie. Deze winsten of verliezen mogen dus niet (gesaldeerd) worden geactiveerd.

4. Afschrijvingsbeleid

De waardevermindering van vaste activa brengen wij door middel van afschrijving tot uitdrukking. De wijze waarop wij afschrijven heeft invloed op onze exploitatie- en vermogenspositie.

4.1 Afschrijvingsmethode

Activa waarderen wij tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs.

Wij zijn vrij in de keuze van de afschrijvingsmethode. In de praktijk zijn de volgende methoden het meest gangbaar:

Lineair

- De afschrijvingskosten blijven gedurende de looptijd constant.
- De kapitaallasten dalen jaarlijks door afname van de rentecomponent.

Annuïtair

- De afschrijvingskosten nemen jaarlijks toe.
- De kapitaallasten blijven jaarlijks constant, doordat de toename van de afschrijvingskosten gelijk wordt gesteld aan de afname van de rentecomponent.

Op de vaste activa schrijven wij in beginsel volgens de lineaire methode af. Argumenten hiervoor zijn:

- a. deze methode houdt beter rekening met de relatief sterke waardevermindering aan het begin van de afschrijvingsperiode, wanneer gebruiksnut en slijtage het grootst zijn;
- b. door dalende kapitaallasten ontstaat financiële ruimte voor hogere onderhoudskosten.

Bij nieuwe investeringen passen wij de lineaire methode toe. Investerings met betrekking tot riolering worden gedekt uit de voorziening vervanging riolering. Op investeringen met betrekking tot riolering, die in het verleden zijn geactiveerd volgens de annuïteitenmethode (van voor 2016, moment inwerkingtreding Afvalwaterketenplan 2016-2020), blijven we afschrijven volgens de annuïteitenmethode voor de rest van de levensduur van het actief.

Afspraak 8:

Wij schrijven investeringen af volgens de lineaire methode.

4.2 Afschrijvingstermijnen

In bijlage 4 nemen wij de in Lochem voorkomende categorieën investeringen op. Daarbij vermelden wij de daarbij behorende afschrijvingstermijnen. In de tabel maken wij onderscheid in investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Dit onderscheid sluit aan op de verplichte indeling van materiële vaste activa volgens het BBV.

Afspraak 9:

Wij hanteren de afschrijvingstermijnen zoals wij deze opnemen in bijlage 4 van deze nota.

Technische en economische levensduur

Bij de waardedaling van vaste activa moet rekening gehouden worden met de technische en economische levensduur (of gebruiksduur). De technische levensduur is de periode dat de activa technisch kan worden gebruikt. De economische levensduur is de periode waarbij, naar schatting, de totale kosten van gebruik van het actief het laagste zijn. Het gaat hier om totaal van de kapitaallasten en de onderhoudskosten. Zo kunnen de onderhoudskosten na een bepaalde periode dermate hoog worden, dat vervanging van het actief goedkoper is dan doorgaan met het bestaande actief, terwijl het actief technisch nog wel bruikbaar is.

In lijn met het voorzichtigheidsprincipe en het BBV hanteren wij de economische levensduur om de verwachte toekomstige gebruiksduur te bepalen.

Afspraak 10:

De verwachte toekomstige gebruiksduur stellen wij gelijk aan de economische levensduur van een actief.

4.3 Componentenbenadering

De componentenbenadering omvat het afzonderlijk activeren van de verschillende onderdelen van een actief. Op de afzonderlijke onderdelen is de voor dat onderdeel geldende gebruiksduur van toepassing.

Wij passen de componentenbenadering toe. De afschrijving wordt hierbij als volgt gesplitst:

- grondkosten
- gebouwen
- technische installaties, verwarming en verlichting

Hiermee bereiken wij dat activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn, op dezelfde grondslag worden gewaardeerd en behandeld. In de tabel met afschrijvingstermijnen (bijlage 4) houden wij rekening met deze componentenbenadering.

Afspraak 11:

Wij passen de componentenbenadering toe bij investeringen.

4.4 Restwaarde

De commissie BBV doet de aanbeveling om in de financiële verordening, dan wel in de nota activabeleid, de uitgangspunten met betrekking tot de handelswijze betreffende de restwaarde aan te geven.

Aan het eind van de afschrijfperiode kan hooguit een boekwaarde overblijven ter grootte van de geschatte restwaarde, op basis van het prijspeil op het moment van ingebruikneming.

Omdat activa gedurende de afschrijfperiode technisch en economisch slijten, en verouderen, zal de praktijk veelal zijn dat tot een boekwaarde van nihil moet worden afgeschreven. Zeker als het voornemen bestaat de activa tot het einde van de gebruiksduur te gebruiken.

Afspraak 12:

Wij houden geen rekening met restwaarde. Activa schrijven wij af tot nihil boekwaarde.

Bijlage 1 – Geraadpleegde bronnen

Geraadpleegde bronnen:

- Beleid Lochem:
 - a. Financiële verordening gemeente Lochem 2017 (raad 26-6-2017)
 - b. Afvalwaterketenplan Lochem-WRIJ-Zutphen 2016-2020 (raad 7-12-2015)
 - c. Beleidsnota Meerjarig Onderhoudsplan Gebouwen (raad 28-1-2019)
- Checklist BBV jaarrekening 2018 (Baker Tilly)
- Deloitte model jaarstukken gemeenten 2017
- Deloitte handboek 2017
- Deloitte factsheet gemeenten 2018
- BBV: Wetsartikelen
- Commissie BBV:
 - a. Notitie materiële vaste activa (december 2017)
 - b. Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (juli 2019)
 - c. Notitie raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten (maart 2017)

Bijlage 2 – Samenvatting afspraken

In deze bijlage nemen wij de afspraken in de omkaderde tekstvakken van deze nota op.

Afspraak 1:

Wij hanteren een ondergrens bij het activeren van investeringen van € 15.000.

Afspraak 2:

De afschrijving start op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het activum in gebruik genomen/ verworven is.

Afspraak 3:

De gemeente activeert geen activa in eigendom van derden.

Afspraak 4:

Ambtelijke kosten die deel uitmaken van het investeringsvoorstel activeren wij op basis van de verantwoording in het urenregistratiesysteem.

Afspraak 5:

Rentelasten van lopende investeringen komen ten laste van de exploitatie.

Afspraak 6:

Jaarlijks stellen wij in de begrotingsrichtlijnen het rentepercentage vast. Dit doen wij op basis van de verwachte rentelasten en –baten, en de bespaarde rente, rekening houdend met de marktrente (rente omslagpercentage).

Afspraak 7:

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief brengen wij in mindering op de boekwaarde daarvan.

Afspraak 8:

Wij schrijven investeringen af volgens de lineaire methode.

Afspraak 9:

Wij hanteren de afschrijvingstermijnen zoals deze zijn opgenomen in bijlage 4 van deze nota.

Afspraak 10:

De verwachte toekomstige gebruiksduur stellen wij gelijk aan de economische levensduur van een actief.

Afspraak 11:

Wij passen de componentenbenadering toe bij investeringen.

Afspraak 12:

Wij houden geen rekening met restwaarde. Activa schrijven wij af tot nihil boekwaarde.

Bijlage 3 – Indeling vaste activa op de balans

De indeling van de vaste activa moet conform het BBV verplicht in de (toelichting op de) balans worden opgenomen. De indeling van de vaste activa is als volgt:

Immateriële vaste activa

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Materiële vaste activa

- Investerings met economisch nut
- Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
- In erfpacht

Financiële vaste activa

- Kapitaalverstrekkingen aan:
 - deelnemingen
 - gemeenschappelijke regelingen
 - en overige verbonden partijen
- Leningen aan:
 - openbare lichamen
 - woningbouwcorporaties
 - deelnemingen
 - overige verbonden partijen
- Overige langlopende geldleningen
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Bijlage 4 – Afschrijvingstabel investeringen

Nr.	Omschrijving	Termijn (in jaren)
1.	Algemeen	
	Minimumbedrag activering	€ 15.000
2.	Immateriële vaste activa	
2.1	Kosten van sluiten geldleningen + saldo van agio en disagio	Max. looptijd lening
2.2	Kosten van onderzoek en ontwikkeling (onder voorwaarden)	Max. 5
3.	Materiële vaste activa	
3.1	Gronden en terreinen (economisch nut)	
3.1.1	Gronden en terreinen	0
3.2	Woonruimten (economisch nut)	
3.2.1	Woonruimten	40
3.3	Gebouwen (economisch nut)	
3.3.1	Gebouwen (waaronder onderwijsgebouwen)	40
3.3.2	Nieuwbouw semipermanent	15
3.3.3	Bouwkundige aanpassingen / renovaties	25
3.3.4	Inrichtingskosten (onder meer onderwijsaccommodaties)	10
3.3.5	Sportvoorzieningen (nieuwbouw)	40
3.4	Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken (economisch nut)	
3.4.1	Riolering – vrij verval riolering	40
3.4.2	Riolering – gemalen bouwkundig gedeelte	45
3.4.3	Riolering – gemalen mechanisch / elektrisch gedeelte	15
3.4.4	Riolering – persleidingen	45
3.4.5	Riolering – mechanische riolering, bouwkundig	45
3.4.6	Riolering – mechanische riolering, mechanisch / elektrisch gedeelte	15
3.4.7	Riolering – milieumaatregelen	60
3.4.8	Riolering – meetinstrumenten	5
3.4.9	Begraafplaatsen: aanleg (inclusief uitbreiding)	50
3.4.10	Begraafplaatsen: aanleg urnenmuur	15
3.4.11	Begraafplaatsen: herinrichting	15
3.4.12	Sportaccommodaties: renovatie van velden incl. bijbehorende investeringen	10
3.5	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
3.5.1	Wegen: aanleg, reconstructie en renovatie wegen, fietspaden, voetpaden, parkeerterreinen	25
3.5.2	Verkeersmeubilair:abri's en plattegrondkasten	5
3.5.3	Watergangen: beschoeiingen en watergangen	15
3.5.4	Bruggen (beton/staal)	40
3.5.5	Bruggen (hout)	20
3.5.6	Kunstwerken	40
3.5.7	Reconstructie, aanleg kademuren, damwanden (beton/ staal)	40
3.5.8	Reconstructie, aanleg kademuren, damwanden (hout)	25
3.6	Vervoermiddelen (economisch nut)	
3.6.1	Voertuigen	7

3.7	Machines, apparaten en installaties (economisch nut)	
3.7.1	Investeringsen begraafplaatsen (o.a. grafdelver)	10
3.7.2	Brandbeveiligingsinstallatie	15
3.7.3	CV- en warmwaterinstallatie	10
3.7.4	Elektronische beveiligingsinstallatie	10
3.7.5	Liftinstallatie	20
3.7.6	Luchtbehandelingsinstallatie (airco)	10
3.7.7	Automatisering (hardware)	5
3.7.8	Huishoudelijke apparatuur	6
3.7.9	Overige elektrische installaties	10
3.7.10	Parkeerautomaten en meters	10
3.8	Machines, apparaten en installaties (maatschappelijk nut)	
3.8.1	Openbare verlichting:	
	- masten	40
	- armaturen	20
3.8.2	Verkeersregelinstallaties	15
3.9	Overige materiële vaste activa (economisch nut)	
3.9.1	Software	5
3.9.2	Hardware	5
3.9.3	Telefoons	2
3.9.4	Gebbruksrechten (licenties) voor onbepaalde duur	5
3.9.5	Inventaris / meubilair	10
3.9.6	Speeltoestellen / -voorzieningen	15
3.9.7	Ondergrondse afvalcontainer	10
4	Financiële vaste activa	
4.1.1	Bijdrage aan activa in eigendom van derden (afschrijvingstermijn conform deze tabel als ware het actief, waarvoor de bijdrage wordt verstrekkt, in het bezit van de gemeente)	variabel